

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501

Ügyszám: 950/2009/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

86/2010. (III. 10.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) a panaszos¹ 2009. november 30-án előterjesztett **panaszára indult eljárást** a 2010. március 10-én – dr. Juhász Imre elnökhelyettes távollétében – tartott zárt ülésén született **állásfoglalását**

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y a k.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos 2009. november 30-án terjesztette elő panaszát a testület honlapján (elektronikus úton), melyben egy 2009. november 26-án történt közlekedésrendészeti intézkedést, majd ennek alapján előállítását sérelmezi. Panaszát 2009. december 9-én beérkezett levelében megerősítette.

A panaszos leírása szerint az említett napon este 21 óra 17 perckor a Készenléti Rendőrség Bevetési Osztályának munkatársai előállították, amit emberi jogai megsértésének tart.

Az előzmények ismertetése során a panaszos előadta, hogy azon az estén feleségével barátaiknál voltak vendégségben. 21 óra körül indultak haza a „mögöttük lévő utcából”. Néhány száz méter megtétele után a panaszos észrevette, hogy mögötte egy

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

gépkocsi közeledik, majd nem sokkal később látta, hogy az autó kék villogó fényt használ. A panaszos ekkor megállt és kiszállt az autóból.

Az intézkedő rendőrök – állítása szerint – közölték, hogy a gépkocsija ellen körözés van kiadva, mire a panaszos közölte, hogy ennek az okát nem érti. Közben kiderült, hogy az autóval mégsem volt semmi probléma.

Ezután a panaszost elkezdték „motozni”. A panaszos szerint a lábait rugdosták, hogy még jobban tegye szét. A panaszos folyamatosan vitatta az intézkedés indokoltságát, mondván ő nem bűnöző, nem értette, hogy „mire jó ez az egész”. A rendőrök – a panaszos elmondása szerint – felszólították, hogy hallgasson és örüljön, hogy nem „nem lóttek ki az autóból”, mert „megtehetnék volna ezt is”.

A panaszos szerint a kocsiját felforgatták, majd megkérdezték tőle, hogy fogyasztott-e alkoholt. A panaszos erre azt válaszolta, hogy 1.5 dl házi bort fogyasztott. Az alkalmazott szonda 0.23-at mutatott.

A panaszos szerint ezután is durván viselkedtek a rendőrök. Közölték, hogy a panaszost megbilincselik, mire a panaszos azt válaszolta, hogy nem akar szökni, ő nem bűnöző. A rendőrök – a panaszos szerint – erre azt válaszolták, hogy ezt majd ők eldöntik. A panaszos előadása szerint „betuszkolták” a rendőrautóba, holott ő beszállt volna mindenfajta erőszak nélkül. Elvitték vérvételre, ahol a panaszos ugyancsak nem tanúsított ellenállást, majd bevitték a Ráckevei Rendőrkapitányságra egy irodába. A panaszos itt – állítólag – közölte, hogy szeretné felkeresni a mellékhelyiséget, amit nem engedtek meg csak 23 óra 55 perckor, illetve rágyújtani sem engedték.

Ezután két papírt íratnak vele alá és az épületen kívülre kísérték. A panaszos ekkor megkérdezte, hogy innen hogyan juthat haza, mivel 15 km-re lakik. A rendőrök erre – állítása szerint – azt felelték, hogy innentől kezdve oldja meg. A panaszos előadja, hogy gyalog kellett hazamennie, így éjjel 3 óra 30 percre ért haza.

Mindezek alapján a panaszos kéri a panasz kivizsgálását, mivel úgy ítéli meg, hogy személyiségi jogait megsértették, alaptalanul meghurcolták és megalázták – tekintettel arra, hogy több helyi lakos is látta az esetet.

II.

A Testület a panaszos által előadottak alapján megkereséssel fordult az illetékes rendőri szervekhez, melyre az alábbi tartalommal válaszoltak, illetve küldtek iratokat.

1) Az intézkedő rendőrök jelentése szerint a panaszossal szemben az Rtv. 29. § (1) bekezdése szerint igazoltatásra, valamint a 31. § (1) bekezdés szerint a személyi szabadságában korlátozott személy átvizsgálására, továbbá a 33. § (2) bekezdésének c)

pontja szerinti vérvétel, mintavétel elvégzéséhez történő előállításra került sor. Az intézkedés során kényszerítő eszközt nem alkalmaztak.

A panaszolt időben közterületi gépkocsizó, kutyás járőrszolgálatot láttak el a Ráckevei Rendőrkapitányság illetékességi területén. Szolgálatuk teljesítése során 21 óra 17 perckor közlekedésrendészeti ellenőrzés céljából megállították a panaszos személygépkocsiját. Az ellenőrzés során a panaszossal szemben Drager típusú alkoholszondát alkalmaztak. A fújás által mért eredmény 0,23 mg/l volt.

A panaszost és a gépkocsit a Ráckevei Rendőrkapitányság ügyeletén keresztül leellenőrizték a körözési nyilvántartásban – ahol nem szerepeltek. A panaszos vezetéstől való eltiltás hatálya alatt nem állt, ugyanakkor a nyilvántartás szerint a gépkocsin nem volt kötelező felelősségbiztosítás.

A panaszossal közölték, hogy az alkoholmérő készülékkel mért eredmény pozitív volt ezért őt előállítják a Ráckevei Orvosi Ügyeletre kétszeri vérvétel céljából, amit a panaszos tudomásul vett. A panaszossal azt is közölték, hogy szabálysértést követett el, melyet elismert és a nyilatkozatot kitöltötte, aláírta. A panaszossal a gépkocsit lezáratták és őt előállították az Orvosi Ügyeletre ahol az ügyeletes orvos vette le a vért. Az első vérvétel időpontja 2009.11.26. 22 óra 17 perc, a második vérvétel időpontja 2009.11.26. 22 óra 58 perc volt. A panaszos vezetői engedélyét elismervény ellenében elvették. Ezt követően a panaszost a Ráckevei Rendőrkapitányság Ügyeletes Tisztjének sérülés- és panaszmentesen átadták. Az intézkedésről videó- és hangfelvétel nem készült mivel a kutyás szolgálati gépjármű nincs felszerelve fedélzeti kamerával.

A panaszossal szemben feljelentést tettek.

2) Az intézkedésnél – mint ellenőrző előjáró és biztosító – jelen volt egy alosztályvezető és a szolgálatparancsnok, akiknek a jelentése az alábbiakat tartalmazza.

2009. november 26-án 17 órától 1 óráig a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság Ráckevei Rendőrkapitányság illetékességi területén szolgálatot ellátó állomány ellenőrzését hajtották végre a szolgálatparancsnok úrral. Nagyjából 21 óra 10 perckor az 1) pontban írtak szerint intézkedő r. törzsőrmester és r. őrmester beosztottaikat ellenőrizték.

Az ellenőrzés során szemből feltűnt egy szabályosan haladó személygépkocsi, melynek vezetője a szolgálati gépkocsikat meglátva enyhén gyorsítani kezdett. Ez beosztottaiknak gyanússá vált, ezért utána fordultak. Az ellenőrző gépkocsival a rendőrök után mentek. Menet közben a Tetra rendszeren az alosztályvezető ellenőrizte a rendszámot, mikor is az SDS üzenetben a rendszer a gépkocsit alvázszám alapján körözöttként jelölte meg, amit közölt az előtte haladó rendőrökkel.

A követett jármű a megállítására felszólító jelzéseket követően megállt. Annak vezetője a gépkocsiból hirtelen kiszállva a rendőrök fel indult, azonban az egyik járőr

felszólította, hogy maradjon a jármű csomagtartójánál, kezeit tegye láthatóvá és megkezdte vele szemben az intézkedést, amit a másik rendőr biztosított. Harmadik társuk a jobb első ülésben helyet foglaló utas biztosítását végezte.

A gépkocsi rendszámát először a ráckevei ügyeleten ellenőrizte, majd – mivel a rádióforgalmazás alig működött – a Hungária központon keresztül végezte el. A központi nyilvántartás adatai alapján megállapította, hogy az SDS rendszer pontatlan, a gépkocsit nem körözik. Ezt közölte az intézkedő rendőrökkel, akik időközben megkezdtek a jármű átvizsgálását, így a személy biztosítását az alosztályvezető vette át.

3) A Készenléti Rendőrség parancsnoka által a Testület megkeresésére, illetőleg kérdései alapján írt összefoglaló tájékoztató és vizsgálati jelentés az alábbiakat tartalmazza.

2009. november 26-án a panaszossal szemben a rendőri intézkedést egy r. törzsőrmeister (kutyavezető) és egy r. őrmester (járőr) foganatosították. Az intézkedésnél – mint ellenőrző előjáró – jelen volt egy r. főhadnagy (alosztályvezető) és egy r. főtörzszászlós (szolgálatparancsnok), akik a személyi adatok nyilvántartásban történő ellenőrzésében, valamint az intézkedés biztosításában vettek részt. Az összefoglaló jelentés szerint valamennyi rendőr a Készenléti Rendőrség Rendészeti Igazgatóság Bevetési Főosztály III. Lovas és Kutyás Szolgálati Osztály Kutyás Alosztály állományában teljesít szolgálatot.

A jelentés szerint az intézkedő rendőrök a panaszost igazoltatták, adatait, valamint az általa vezetett gépjármű adatait a körözési nyilvántartásban ellenőrizték. Az intézkedés során igazoltató lap nem készült, az intézkedés alá vont személy adatai szabálysértési nyilatkozaton kerültek rögzítésre, amely a Ráckevei Rendőrkapitányság ügyeletes tisztjének került átadásra. A panaszos ruházatát, illetve a gépjármű utasterét átvizsgálták, a panaszost Drager típusú alkoholszondás ellenőrzés alá vonták, majd vérminta-vétel céljából a Ráckevei Rendőrkapitányságra, illetve azt követően a Ráckevei Orvosi Ügyeletre előállították. Ezen felül pedig a panaszos vezetői engedélyét helyszíni bevonó ellenében elvették.

A jelentés szerint a panaszossal szembeni intézkedésre azért került sor, mivel nevezett személy a rendőröket meglátva személygépjárműjével felgyorsított. A rendőrségi szolgálati gépjárműből leadott, a gépjárművel történő megállásra vonatkozó jelzéseknek nevezett személy csak egy távolabbi kereszteződésénél tett eleget.

A panaszossal szemben alkalmazott ruházat-, csomag- és jármű átvizsgálásra a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29. § (6) bekezdése, illetve az Rtv. 31. § (1) bekezdése alapján került sor.

A jelentés szerint az intézkedő rendőrök eleget tettek a Rtv. 20. § (2) bekezdésében foglalt kötelezettségüknek, ennek megfelelően közölték nevüket, azonosító számukat,

az intézkedés tényét, célját, illetve a panasz megtételének lehetőségét. A közlésre a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 4.§ (1), (2), (4), (6) és (8) bekezdésének figyelembevételével került sor.

Az intézkedés hangnemével kapcsolatban a jelentés kitér arra, hogy az intézkedő rendőrök a helyszínen kulturáltan, de az intézkedés elején határozott hangnemben kommunikáltak a panaszossal. A gépjármű megállását követően a rendőrök – akik annak az elsődleges információnak a birtokában, hogy a gépjármű tárgyközűzését rendelték el – a gépjárműből hirtelen kiszálló és feléjük közeledő személynek a cselekményét veszélyhelyzetnek értékelték, így elsőként a panaszos tevékenységének kontrollálását kezdték meg. A foganatosított intézkedés (közűzési nyilvántartás ellenőrzése, átvizsgálások) során a hangnem határozottsága enyhült, a panaszos magatartása a rendőrökkel együttműködővé vált, a tevékenysége veszélyt már nem jelentett. A rendőrök részéről feltett kérdések a panaszos magatartására, valamint a gépjárműre vonatkoztak. Például: az intézkedés során nevezett személyt megkérdezték, hogy miért nem állt meg azonnal a rendőri jelzésnek. Az intézkedés alá vont személy azt nyilatkozta, hogy nem vette észre a mögötte a megkülönböztető jelzést használó rendőrautót. Az intézkedő rendőrök jelentése szerint a panaszbeadványban leírt fenyegető jellegű kifejezések – nevezetesen „örűljön a panaszos, hogy nem löttek ki az autóból”, „a panaszos hallgasson, csak a rendőrök beszélhetnek”, illetve „hogy ha akarják megbilincselik a panaszost” – nem hangzottak el.

A gépjármű átvizsgálását követően az eredeti állapot helyreállítására – a parancsnoki összefoglaló jelentés szerint – nem volt szükség, mivel az átvizsgálás a szükséges aprólékossággal, kulturáltan történt, annak során anyagi kár nem keletkezett.

A jelentés aláhúzza, hogy a panaszossal szemben bilincs használatára nem került sor. Az intézkedés során a kommunikáció teljesen nyugodtan folyt, nem volt olyan körűlmény, mely miatt a panaszossal szemben kényszerítőeszköz használatát kellett volna kilátásba helyezni. A panaszos a szolgálati gépjárműbe történő beültetése során ellenállást nem tanúsított, a nyitott ajtón keresztül önként beült a gépjármű jobb hátsó ülésére.

A Ráckevei Rendőrkapitányság ügyelete azt az utasítást adta az intézkedő rendőröknek, hogy az intézkedés alá vont személyt véralkohol-vizsgálat céljából állítsák elő a Ráckevei Rendőrkapitányságra. Az intézkedés helyszínén ittassági jegyzőkönyv elkészítésére nem volt mód, a mintavételre a cselekmény kétséget kizáró bizonyítása érdekében volt szükség. Az intézkedő rendőrök részére a rendőrkapitányságon hitelesített lég-alkoholmérő készülék nem állt rendelkezésre, ezért a panaszost a Ráckevei Rendőrkapitányság Ügyeletes Tisztjének utasítására a ráckevei orvosi ügyeletre szállították. Az előállítás az Rtv. 33. § (2) bekezdésének c) pontja alapján történt. Az előállításra azért került sor, mivel a rendőri intézkedés során az intézkedő rendőrök Drager típusú alkoholszonda alkalmazásával megállapították,

hogy a panaszos személygépjárművével úgy vett részt a közúti forgalomban, hogy a szervezetében szeszes ital fogyasztásából származó alkohol (0.23 mg/l) volt.

Az összefoglaló jelentés szerint a panaszos a Ráckevei Orvosi Ügyeleten jelezte az intézkedő rendőröknek, hogy használni szeretné a mellékhelyiséget, azonban az orvosi ügyeleten nem volt illemhely, a rendőrök pedig valóban nem engedték, hogy az orvosi ügyelet előtt, a közterületen végezze el a dolgát, amint azt az intézkedés alá vont személy szeretne volna. A Ráckevei Rendőrkapitányságra történő visszazállítását követően kb. 23. óra 5 perckor a mellékhelyiséget használhatta. Erre lehetősége lett volna az orvosi ügyeletre történő elszállítása előtt is, azonban ezt az igényét akkor nem jelezte.

A jelentés kitér arra is, hogy a panaszos az intézkedés során nem tudott rágyújtani, mivel nem volt nála cigaretta. A Ráckevei Rendőrkapitányságra történő visszaérkezést követően az egyik intézkedő r. őrmester adott neki egy szál cigarettát. Ezt követően a panaszos rágyújtott.

A panaszos – a jelentés szerint – a rendőri intézkedés végén a Ráckevei Rendőrkapitányság előtt saját mobiltelefonján felhívta egyik ismerősét, hogy menjen érte. Nevezett mozgását az intézkedő rendőrök a későbbiekben nem kísérték figyelemmel. Jogi akadály a állampolgár intézkedést követő – rendőrök általi – szállításának, hogy arra felhatalmazást sem az Rtv., sem Szolgálati Szabályzat nem ad.

A gépjármű körözésével kapcsolatos nézeteltéréssel összefüggésben a parancsnoki jelentés azt közli, hogy az SDS/PRIO körözési nyilvántartó rendszer frissítése ún. off-line módon, napi egy alkalommal történik, ebben a rendszerben a jármű körözöttként szerepelt. Az intézkedés során az intézkedő rendőrök az on-line rendszer adatai alapján megállapították, hogy a jármű a központi körözési nyilvántartóban nem szerepel.

4) Az előállítás időtartamáról a panaszos részére kiállított igazolás szerint a panaszos hozzátartozó kiértékelését nem kérte, az intézkedés módjával szemben panasszal nem élt és nem kért élelmezést. Az igazolás szerint a panaszolt napon 21 óra 17 perctől 23 óra 55 percig volt előállítva. Az igazolást – mely tartalmazza azon szervezetek elérhetőségét, ahol a panaszát előterjeszheti – a panaszos aláírta.

5) A feljelentés az 1) pontban ismertetett rendőri jelentéssel egyezően tartalmazza a történeteket.

III.

A Testület álláspontja szerint a panaszban foglaltak érintették a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát [a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény, a továbbiakban: Alkotmány 2. § (1) bekezdés], emberi méltóságát [Alkotmány 54. § (1) bekezdés] és személyi szabadságát [Alkotmány 55. § (1) bekezdés].

1) A rendőrök intézkedési kötelezettségével összefüggésben a Testület emlékeztet az Rtv. 13. § (1) bekezdésére, mely szerint a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli, „ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak”. Az idézett szabályt pontosítja a Szolgálati Szabályzat 3. § (1) bekezdése, mely előírja, hogy: „Bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli”.

A rendőri jelentések arra hivatkoztak, hogy a panaszos a közúton közlekedve, mikor a rendőri jelenlétet észlelte felgyorsított – a rendőrök pedig ezt a körülményt úgy ítélték meg, hogy a panaszost intézkedés alá vonják. Az idézett jogszabályhelyekből az látható, hogy a rendőrök részéről az észlelt körülmények alapján nem feltétlenül állt fenn intézkedési kötelezettség, ugyanakkor a közlekedésrendészeti intézkedés esetén az intézkedési jog a rendőröket minden esetben (tehát akkor is, ha az intézkedési kötelezettség egyébként nem áll fenn) megilleti.

A panaszossal szemben a rendőrök az Rtv. 44. §-a szerinti közlekedésrendészeti intézkedést hajtottak végre. Az Rtv. 44. § (1) bekezdésének b) pontja szerint: „A rendőr az e törvényben és a külön jogszabályban meghatározott közlekedésrendészeti feladatának ellátása során a közlekedési rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen - a jogszabályban meghatározottak alapján – ellenőrizheti”.

Ugyanezen jogszabályhely c) pontja értelmében: „a jármű vezetőjét a rendszeresített eszközzel légzésminta, ha nála a vezetési képességére hátrányosan ható szer befolyása vagy alkoholfogyasztás miatt bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja merül fel, az egészségügyi szolgálat igénybevételel vér-, vizelet- és műtétnek nem minősülő módon egyéb minta adására kötelezheti”.

A fentiekből látható, hogy a közlekedésrendészeti intézkedés során a rendőrség ellenőrizheti mind a közlekedési rendszabályok megtartását, mind a járműhasználat jogszerűségét, mind pedig a járművezetésre képes állapotot. Ez az intézkedési jog a rendőrséget minden esetben – tehát akkor is, ha egyébként jogsértésre utaló körülményt nem tapasztalnak – megilleti.

Ebben a vonatkozásban a Testület azt állapította meg, hogy a rendőrök a közlekedésrendészeti intézkedés során a jogszabályoknak megfelelően és kellő jogalap birtokában jártak el a panaszossal szemben. Különös tekintettel arra is, hogy még a panaszos követése során a gépjármű-nyilvántartó adataiból (jóllehet

tévesen, de) arra következtethettek, hogy a gépjármű körözött, illetőleg ahogy az később beigazolódott, a panaszos a gépkocsit ittasan vezette.

2) Az Rtv. 29. § (1) bekezdése szerint: „a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.”

A fent idézett szabály alapján a panaszos igazoltatására – közlekedésrendészeti ellenőrzés során – ugyancsak megfelelő jogalap birtokában került sor.

3) A panaszossal szemben alkalmazott – a panaszos által „motozásként” említett – ruházatátvizsgálás, továbbá a jármű átvizsgálása kapcsán a Testület az alábbi megállapításokat teszi.

A rendőri jelentések szerint a ruházat- és a jármű átvizsgálására az Rtv. 29. § (6) bekezdése, illetve az Rtv. 31. § (1) bekezdése alapján került sor.

Az Rtv. 29. § (6) bekezdése szerint: „A rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja szükségessé teszi”. A 31. § (1) bekezdése pedig előírja, hogy „Akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önvészély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja”.

A felek előadása alapján megállapítható, hogy ebben a vonatkozásban a rendőrség hivatkozása csak részben lehet helytálló. A panaszos ugyanis azt állítja, hogy megállt és kiszállt az autóból, majd az intézkedő rendőrök – állítása szerint – közölték vele, hogy a gépkocsija ellen körözés van kiadva, mire a panaszos közölte, hogy ennek az okát nem érti. Közben kiderült, hogy az autóval mégsem volt semmi probléma. Ezután pedig a panaszost elkezdték „motozni”, a kocsiját felforgatták, majd megkérdezték tőle, hogy fogyasztott-e alkoholt és megszondáztatták. Mivel a szonda ittasságot mutatott, ezért a rendőrök a panaszos előállítására mellett döntöttek.

A jelenlévő alosztályvezető és a szolgálatparancsnok jelentése ezt annyiban egészíti ki, illetve részben alátámasztja, hogy a panaszos megállítása után a panaszos a gépkocsiból hirtelen kiszállva a rendőrök fel indult, azonban az egyik járőr felszólította, hogy maradjon a jármű csomagtartójánál, kezeit tegye láthatóvá és megkezdte vele szemben az intézkedést, amit a másik rendőr biztosított. Harmadik társuk a jobb első ülésben helyet foglaló utas biztosítását végezte. A gépkocsi rendszámát először a ráckevei ügyeleten ellenőrizte, majd – mivel a rádióforgalmazás alig működött – a Hungária központon keresztül végezte el. A központi nyilvántartás

adatai alapján megállapította, hogy az SDS rendszer pontatlan, a gépkocsit nem körözik. Ezt közölte az intézkedő rendőrökkel, akik időközben már megkezdték a jármű átvizsgálását, így a személy biztosítását az alosztályvezető vette át.

A panaszos és a rendőrség előadásának együtteséből megállapítható, hogy a panaszos ruházatának átvizsgálására semmiképpen sem azt követően került sor, hogy a panaszos szondáztatása után előállítás mellett döntöttek. Az Rtv. 31. § (1) bekezdése, mint jogalap – ennek kapcsán – aligha jöhet szóba. Az előadásokból ugyanis az tűnik ki, hogy a panaszos követése során a rendőrök abban a (téves) feltevésben voltak, hogy a gépkocsi körözés alatt áll. A panaszos miután megállt – rendőrök szerint hirtelen – kiszállt az autóból, amit a rendőrök a rendelkezésükre álló információk alapján egy lehetséges fenyegetésnek értékelték, így a panaszost felszólították, hogy maradjon a gépkocsinál és a kezeit tegye láthatóvá. Megállapítható, hogy a panaszos igazoltatására és ruházatának, majd gépjárművének átvizsgálására ekkor – tehát az intézkedés elején került sor.

A Testület álláspontja szerint azonban erre az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdése sem adott alapot, mert mint később beigazolódott, nem állt fenn bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének alapos gyanúja. A rendőrök tévesen voltak abban a feltevésben, hogy a gépkocsi körözés alatt áll, mivel ez utóbb egy olyan téves információnak bizonyult, ami – egyébiránt nem az intézkedő rendőrök, hanem – a nyilvántartó rendszer hibájára vezethető vissza. **Ugyanakkor ez a tévedés azt eredményezte, hogy a panaszosnak szükségtelenül és voltaképpen jogalap hiányában kellett elviselnie a ruházat- és a gépjármű-átvizsgálást. A Testület ezzel összefüggésben úgy foglalt állást, hogy az a tény, miszerint a rendőrök egy téves információ alapján hajtották végre az intézkedést – az adott időpontban lehetett jogszerűtlen. Érdemben nem menti ezt az a körülmény sem, hogy a panaszos esetében – később – egyébként beigazolódott a szabálysértés elkövetése.**

4) A panaszos előállítására a jelentések szerint az Rtv. 33. § (2) bekezdésének c) pontja szerint (bűncselekmény gyanúja vagy szabálysértés bizonyítása érdekében vérvétel, mintavétel elvégzéséhez történő előállítás) került sor.

Az alkoholos befolyásoltság mértékének vizsgálatával összefüggésben a Testület felhívja a figyelmet az alábbi szabályokra:

A joggyakorlat - az orvostudomány megállapításaira támaszkodva - bizonyos mértékű véralkohol-koncentráció felett további bizonyítékok vizsgálata nélkül is egyértelműnek tekinti, hogy a járművezető állapota káros hatást gyakorol a vezetési képességre. Az Országos Igazságügyi Orvostani Intézet 13. számú módszertani levele szerint az alkoholos befolyásoltság kérdésében adandó szakvéleményhez a klinikai tünetek rögzítése mellett meg kell határozni a vizsgált személy véralkoholszintjét is. A módszertani levél a következő alkoholértékeket rögzíti:

- 0,30 alatt negatív,

- 0,31-0,50 között: ivott, de alkoholosan nem befolyásolt,
- 0,51-0,80 között: igen enyhe,
- 0,81-1,50 között: enyhe,
- 1,51-2,50 között: közepes,
- 2,51-3,50 között: súlyos,
- 3,51 felett igen súlyos fokú az alkoholos befolyásoltság, heveny alkoholmérgezés fennállása sem zárható ki.

A módszertani levél szabályozza a kilégzett levegőből történő alkohol-meghatározást is. A levegő alkoholszintjének meghatározása során - a viszonylag nagy hibalehetőség miatt - mindenkinek joga van ahhoz, hogy véralkohol-vizsgálatot kérjen. Az országos rendőrfőkapitány 35/1995., illetőleg az ezt hatályon kívül helyező, az elektromos alkoholszondák rendőrségi alkalmazásáról szóló 17/1996. (VI.3.) számú intézkedésével országosan bevezette a SERES ETHYLOMETER 670-TH és a SIEMENS ALCOMAT típusú (utóbbi Bács-Kiskun és Heves megyékben), az OMH által hitelesített alkoholkoncentráció-mérő berendezést és a LION Alcometer SD-400 típusú alkoholtesztet. A rendőrnek az elkövető magatartása, az ittasság külső jellemzői (bizonytalan vezetés vagy járás, akadozó beszéd, alkoholos lehelet stb.) és a hagyományos alkoholszonda vagy az elektromos alkoholteszt (LION) jelzése alapján kell döntenie a SERES készülékekkel történő vizsgálatról. A SERES készülékkel végzendő vizsgálat előtt az érintett személytől írásbeli nyilatkozatot kell beszerezni az esetleges tüdőbetegségéről, gyógyszer- vagy kábító hatású szer szedéséről. Ha a SERES készülék a nyilatkozat alapján nem alkalmazható, vérvizsgálatot kell elvégezni.

Az ORFK intézkedés 5. pontja szerint amennyiben a LION készülék 0,1-0,5 milligramm/liter közötti eredményt mutat, és az elkövető írásos elismerő nyilatkozatot tesz, nincs szükség a további vizsgálatra, a járművezető ellen szabálysértési feljelentést kell tenni. A 0,1 milligramm/liter alatti mérési eredmény orvosszakértői szempontból nem értékelhető. Ha az eredmény a 0,51 milligramm/liter vagy afeletti, a járművezetőt – a kilégzett levegőből történő vizsgálat céljából – a legközelebbi, SERES készülékkel rendelkező rendőrségen elő kell állítani. Amennyiben a SERES készülék nagy távolságra található, vagy a mérés 30 percen belül nem történik meg, vérvétellel kell alkoholvizsgálatot végezni. A SERES készülékkel végzett vizsgálati eredmény egy példányát át kell adni a járművezetőnek, az átvétel tényét rögzíteni kell a jegyzőkönyvben, s alá kell íratni a vezetővel.

Kötelező a vizsgálatot vérvétellel (vizeletvétellel) végezni, ha a járművezető

- megtagadja az alkoholszondás ellenőrzést,
- a nyilatkozat vagy a jegyzőkönyv aláírását,
- véralkohol-vizsgálatot kér,
- 8 napon túli sérüléssel vagy annál súlyosabb kimenetellel járó közlekedési balesetet okozott,
- az alkoholszonda megfújására alkalmatlan állapotban van,

- szervezetében más, az ítélő- vagy cselekvőképesség hátrányosan befolyásoló szer (pl. gyógyszer, kábítószer) jelenléte valószínűsíthető.

Mindebből az látszik, hogy a panaszolt esetben a panaszos előállítására kellő indok hiányában került sor az alábbiak szerint. A rendőrség a hivatkozott ORFK intézkedés kiadását követően rendszeresítette a Drager típusú alkoholszondát, mely azonban – mint elektromos alkoholszonda – működési elvét és mechanizmusát tekintve megegyezik LION készülékkel. A panaszolt esetben a rendőrök a Drager típusú készüléket használták, mikor is a fújás által mért eredmény 0,23 mg/l volt.

A panaszos az ittasságát nem vitatta, mi több azt még a szondáztatás előtt maga is elismerte („házi bort ivott”). A szondáztatásnak alávetette magát, a nyilatkozat vagy a jegyzőkönyv aláírását nem tagadta meg, véralkohol-vizsgálatot nem kért.

Erre figyelemmel az intézkedő rendőröknek az ORFK intézkedés 5. pontja szerint kellett volna eljárniuk, azaz a további vizsgálat és az előállítás helyett, a járművezető ellen szabálysértési feljelentést kellett volna tenni. Nem volt tehát indokolt a panaszos előállítása és vérminta adására kötelezés. **Ez az intézkedés, mivel a panaszos integritását szükségtelenül érintette és személyi szabadságát indokolatlanul korlátozta – a Testület megállapítása szerint súlyos alapjogsérelmet okozott.**

5) A panaszossal szemben nem került sor kényszerítő eszköz (testi kényszer, bilincselés) alkalmazására. Ebben a vonatkozásban egybehangzó volt a felek állítása, miszerint a panaszos együttműködő volt, a rendőri felhívásoknak maradéktalanul eleget tett. A panaszos csupán annyit sérelmezett, hogy az intézkedő rendőrök őt a bilincselés kilátásba helyezésével mintegy megfenyegették („Közölték, hogy a panaszost megbilincselik, mire a panaszos azt válaszolta, hogy nem akar szökni, ő nem bűnöző. A rendőrök – a panaszos szerint – erre azt válaszolták, hogy ezt majd ők eldöntik.”). A panasz ezen részét a Testület az állásfoglalás következő pontjában vizsgálta.

6) A panaszos az intézkedés több olyan mozzanatát is sérelmezte, melyek az intézkedés hangnemére, az intézkedő rendőrök indulatos fellépésére vonatkoztak.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése szerint „A Rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait”. A Testület gyakorlata és korábbi megállapításai szerint ez a jogszabályhely olyan kötelezettséget ró a rendőrségre, miszerint az intézkedő rendőröknek a fennálló pozitív, tehát alapjogvédelmi kötelezettségen túl, tartózkodniuk kell minden olyan magatartástól és cselekménytől, mely az Rtv. 15. § összevetésében is – az intézkedéssel szükségesen vagy elkerülhetetlenül együtt járó jogkorlátozás mértékén túl – nem okoz indokolatlan vagy szükségtelen vagy akár túlzott jogsérelmet az intézkedés alá vont állampolgárok alapvető jogaiban, így különösen emberi méltóságukban (pl. durva, udvariatlan vagy kíméletlen fellépés, megalázó bánásmód, megengedhetetlen hangnem, fenyegető kifejezések...).

A panaszos szerint a „motozás” során a lábait rugdosták, hogy még jobban tegye szét, majd amikor vitatta ezen intézkedés indokoltságát, a rendőrök – a panaszos elmondása szerint – felszólították, hogy hallgasson és örüljön, hogy nem „nem lóttak ki az autóból”, mert „megtehették volna ezt is”. A panaszos szerint a kocsiját felforgatták, illetve durván viselkedtek a rendőrök. Közölték, hogy a panaszost megbilincselik, mire a panaszos azt válaszolta, hogy nem akar szökni, ő nem bűnöző. A rendőrök – a panaszos szerint – erre azt válaszolták, hogy ezt majd ők eldöntik. A panaszos előadása szerint „betuszkolták” a rendőrautóba, holott ő beszállt volna mindenfajta erőszak nélkül. A panaszos – állítólag – közölte, hogy szeretné felkeresni a mellékhelyiséget, amit nem engedtek meg csak 23 óra 55 perckor, illetve rágyújtani sem engedték. Szabadon bocsátásakor a panaszos megkérdezte, hogy innen hogyan juthat haza, mivel 15 km-re lakik. A rendőrök erre – állítása szerint – azt felelték, hogy innentől kezdve oldja meg.

Az intézkedés hangnemével kapcsolatban a jelentés – a panaszos állításaival szemben, azokat minden részletre kiterjedően cáfolva – kitér arra, hogy az intézkedő rendőrök a helyszínen kulturáltan, de az intézkedés elején határozott hangnemben kommunikáltak a panaszossal. Ennek az oka pedig az volt, hogy a gépjármű megállását követően a rendőrök – akik annak az elsődleges információnak a birtokában, hogy a gépjármű tárgykörozését rendelték el – a gépjárműből hirtelen kiszálló és feléjük közeledő személynek a cselekményét veszélyhelyzetnek értékelték, így elsőként a panaszos tevékenységének kontrollálását kezdték meg. A jelentés szerint a további, foganatosított intézkedések során a hangnem határozottsága enyhült, a panaszos magatartása a rendőrökkel együttműködővé vált, a tevékenysége veszélyt már nem jelentett. A jelentés a panaszos által sérelmezett kijelentéseket pedig következetesen tagadja.

A gépjármű átvizsgálását követően az eredeti állapot helyreállítására – a parancsnoki összefoglaló jelentés szerint – nem volt szükség, mivel az átvizsgálás a szükséges aprólékossággal, kulturáltan történt, annak során anyagi kár nem keletkezett.

Ugyancsak az összefoglaló jelentés szerint a panaszos a Ráckevei Orvosi Ügyeleten jelezte az intézkedő rendőröknek, hogy használni szeretné a mellékhelyiséget, azonban az orvosi ügyeleten nem volt illemhely, így a Ráckevei Rendőrkapitányságra történő visszazállítást követően kb. 23.05 órakor a mellékhelyiséget használhatta. Erre lehetősége lett volna az orvosi ügyekre történő elszállítása előtt is, azonban ezt az igényét akkor nem jelezte. A jelentés kitér arra is, hogy a panaszos az intézkedés során nem tudott rágyújtani, mivel nem volt nála cigaretta. A Ráckevei Rendőrkapitányságra történő visszaérkezést követően az egyik intézkedő rendőr őrmester adott neki egy szál cigarettát. Ezt követően a panaszos rágyújtott.

A panaszos – a jelentés szerint – a rendőri intézkedés végén a Ráckevei Rendőrkapitányság előtt saját mobiltelefonján felhívta egyik ismerősét, hogy menjen érte. Nevezett mozgását az intézkedő rendőrök a későbbiekben nem kísérték figyelemmel. Jogi akadály a állampolgár intézkedést követő – rendőrök általi – szállításának, hogy arra felhatalmazást sem az Rtv., sem Szolgálati Szabályzat nem ad.

A Testület – a fentiekre figyelemmel – ebben a vonatkozásban, azaz a panaszos emberi méltóságát, továbbá tisztességes eljáráshoz fűződő jogát illetően nem tudott alapjogsérelmet megállapítani, mivel a felek állításain kívül nem állt rendelkezésre olyan további bizonyíték, ami az egyik vagy a másik fél állításait alátámasztotta volna. Nevezetesen: a kifogásolt szóhasználatot és kifejezéseket a rendőri jelentések cáfolják, tagadják; a rendőrség álláspontja szerint a panaszos az első adandó alkalommal, amint arra lehetőség nyílt a mellékhelyiséget használhatta; továbbá nincs olyan jogszabályi kötelezettség, hogy a panaszos számára a dohányzás vagy a hazaszállítás lehetőségét biztosítani kellene, ennek ellenére a rendőrség állítása szerint cigarettát is kapott a rendőröktől.

IV.

A Testület a konkrét panasz kapcsán, az ittasság vizsgálatának szabályozásával összefüggésben az alábbi általános véleményt alakította ki.

A Testület álláspontja szerint súlyosan sértik a jogbiztonságot az állampolgárok közúti ellenőrzés során történő ittasság-vizsgálatának szabályozási hiányosságai. A Testület egyetért az állampolgári jogok országgyűlési biztosának a vezetői engedély helyszíni elvételével kapcsolatos egyik korábbi jelentésében foglaltakkal [OBH 2567/2008. számú ügyben készített jelentés].

A Testület is megerősíti annak fontosságát, hogy az elektromos alkoholszondák rendőrségi alkalmazásáról szóló 17/1996. (VI. 3.) ORFK intézkedés visszavonására és a tárgykorben az állami irányítás egyéb jogi eszközének minősülő ORFK utasítás kidolgozására lenne szükség.

A Testület osztja az általános biztos azon álláspontját, hogy az Rtv. csak az alkoholszondás vizsgálat (légzésminta), vér- és vizeletminta adására kötelezés lehetőségét nyitja meg a közlekedésrendészeti feladatát végző rendőr számára, de a további eljárásra vonatkozóan semmilyen garanciális rendelkezést nem tartalmaz. Sem a közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 35/2000. (XI. 30.) BM rendelet, sem a Szolgálati Szabályzat, sem más jogszabály nem szól érdemben az alkoholszondával történő vizsgálatról, annak következményeiről, vagy éppen arról, hogy milyen esetekben kerülhet sor a vérminta-adásának kötelezésére. E kérdésekben útmutatást legfeljebb az elektromos alkoholszondák rendőrségi alkalmazásáról szóló 17/1996. (VI. 3.) számú ORFK intézkedés tartalmaz. Az ORFK intézkedés azonban nem tekinthető sem jogszabálynak, sem állami irányítás egyéb jogi eszközének, egy olyan jogalkalmazást segítő speciális belső normáról van szó, amelynek szövege nem nyilvános, az állampolgárok számára nem hozzáférhető.

További súlyos hiányosság, hogy a hatályos jogi szabályozás semmilyen formában nem szól a véralkohol-tartalom értékekről és ehhez kapcsolódó befolyásoltsági fokozatokról sem. A kérdést – jelen pillanatban – teljes körben az Országos

Igazságügyi Orvostani Intézet 13. számú módszertani levele foglalja össze, ami szintén nem tekinthető jogi normának, mely ugyancsak felveti a jogbiztonság súlyos sérelmét. A Testület álláspontja szerint a kérdést egyenesen törvényi szinten kellene szabályozni.

V.

A Testület tehát elsődlegesen azt állapította meg, hogy a rendőrök a nyilvántartó rendszer hibájából kiinduló tévedés alapján végrehajtott, jogalap nélküli ruházat- és gépjármű-átvizsgálással, valamint az indokolatlan előállítással súlyos alapjogsérelmet okoztak a panaszosnak. E jogsértés elérte a súlyosság azon fokát, amely szükségessé teszi, hogy a Testület az állásfoglalását az Rtv. 93/A. § (6) bekezdésének alapján megküldje az országos rendőrfőkapitány számára.

Budapest, 2010. március 10.

Dr. Kaltenbach Jenő
elnök

Dr. Féja András
előadó testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag